

Razni zapiski.

Alfonz Pirec. Dne 7. julija 1909 je v Kranju preminul po dolgem in mučnem trpljenju g. Alfonz Pirec, c. kr. deželnovladni svetnik in vodja c. kr. okr. glavarstva v Kranju. Rodil se je dne 13. novembra 1860 v Možgancih, fare Sv. Marjete pri Ptuju na Štajerskem. Visoke šole je dovršil na Dunaju in posloval kot uradnik v Logatcu, v Kočevju, na Krškem, v Ljubljani in naposled v Kranju. Pred leti je bil Pirec marljiv sotrudnik „Ljub. Zvona“ in je priobčil v njem tele proizvode: l. 1882.: Godec (pesem); l. 1883.: Gazela (pesem); l. 1884.: Giacomo (noveleta) in Sonet; l. 1885.: Jour-fixe in Anica; l. 1886.: Baronica Maruša, Marko (povest), Iz dolgega časa zaljubljena in Muzikus; l. 1887.: Čez deset let in Prva ljubezen; l. 1888.: Na počitnicah, Čegava bode? (Vesela igra v treh dejanjih), Drvar (Slika iz mestnega življenja), Prvi bolnik moj (humoreska), O ljubi me! (pesem) in Na Vrbovem (povest); l. 1889.: Oče in hči (povest) in l. 1889.: Endimijon (povest). Pokojnik je bil svoj čas tudi sotrudnik mladinskega lista „Vrtec“. Podpisaval se je: A. A. P., Alfonz Pirec, A. Pirec, zadnji čas pa A. Planinec. Blagi pokojnik, ki je našel poleg obilnih stanovskih opravkov še prilike, da je negoval slovensko leposlovje, je nameraval zbrati svoje spise in jih izdati v dobrodelen namen. Pa smrt mu je prečrtala ta naklep.

M. Pirnat.

Prešernova slika. Prešernoslovce bi utegnilo zanimati sledeče umetniško naznanilo, priobčeno 25. februarja 1850 v 46. št. Laibacher-Zeitung str. 220: Kunst-Anzeige. Bei Gelegenheit eines Besuches bei dem hiesigen akademischen Maler Fr. Kurz von Goldenstein sah ich mich sehr angenehm überrascht, ein Portrait unseres vaterländischen Dichters Dr. Franz Prešern zu finden, welches obiger Künstler als wahrer Bekannter des Verstorbenen nach der Idee gemalt hat. Ich und mehrere Freunde finden dasselbe treffend ähnlich. Der Maler zeigt diesen Versuch bereitwillig. Dem vielseitigen Wunsche nach Vervielfältigung des Bildes dürften jedoch Hindernisse entgegen stehen. Der Künstler scheint nicht geneigt zu sein, seine Gedächtnissprobe zu veröffentlichen, was um so mehr wünschenswert wäre, da ein Originalportrait meines Wissens nicht vorhanden ist. — a —

V ravno isti številki Ljubljančanke str. 222 vabi slovensko društvo prijatelje in častilce ranjkega mojstra pevcev, kateri nameravajo kaj prispevati za nagrobni spomenik, ki se ima v Kranju postaviti, naj svoje prispevke določijo odboru imenovanega društva do konca marca; ob enem poziva odbor svoje člane, naj vsak v svojem krogu nabira prispevkov tudi pri drugih in naj nabrane darove z imeni darovalcev vred določijo odboru slovenskega društva, da jih ob svojem času objavi. — Kdo se skriva pod zgorenjo šifro —a—, ne vem povedati. O Prešernovi sliki, ki je sedaj last g. nadzornika Levca, poroča „Prešernov album“, str. 857—860.

L. P.

Vprašanje občeslovanskega jezika. V pariški „Revue de Linguistique“ je priobčil dr. Henri Bourgeois zanimiv članek „La question du néo-slave“ (str. 117—128), v katerem razvija svoje nazore o umetnem vseslovanskem jeziku,

ki bi se rabil v prvi vrsti za razširjanje slovanske misli in pa kot posredovalni jezik v slovstvu. V uvodu se bavi s prejšnjimi podobnimi poskusi Slovence Mat. Majarja in Čeha Hoška, ki *je smatral umetni jezik samo za sredstvo umevanja v medsebojnem občevanju. Bourgeois pa misli, da je Slovanom potreben skupen literarni jezik ter si predstavlja stvar v praksi takole: Vsak narod naj bi imel glasilo, pisano v novem jeziku, oziroma vsaj prilogo kake revije. Najboljša dela posameznih narodov bi izšla istočasno v izvorniku in v prevodu. Ko bi ta novi jezik postal organ skupnih interesov, ko bi se poučeval po šolah, potem bi ga morda nekoč začeli celo govoriti. Principi pri sestavi tega jezika naj bodo sledeči: Glasoslovje in oblikoslovje mora biti preprostejše nego v vseh živih narečjih; slovenščina ima najenostavnejšo fonetiko, bulgarščina pa morfologijo. Substantiv nima deklinacije, genitiv in ostali skloni se opišejo s predlogi. Sklanjo in sprego nam je pokazal na raznih primerih. Težje je vprašanje glede besednega zaklada. Tu ne gre črpati samo iz enega živih narečij ali pa poljubno mešati razna narečja; z malimi modernizacijami bi bila stara cerkvena slovenščina dostopna vsem južnim in vzhodnim Slovanom. Staroslovnski slovar odgovarja vsem zahtevam modernega življenja, tehnični izrazi pa so itak mednarodna last. V vprašanju abecede se Bourgeois seveda odloči za latinico, ki bodi identična s slovenskim alfabetom. — Če se poskus posreči, obeta Bourgeois Slovanom velikansko bodočnost: vstala bo četa, kakršne svet še ni videl, ko se dvigne združeno slovanstvo; temelji starih držav se bodo porušili in zmagoslavno vznikne iz razvalin novo slovansko pleme, ki bi naj človeštvu bolje služilo nego prejšnja plemena! — Seveda je tudi temu projektu odločena ista usoda, kakor vsem dosedanjim poskusom; kajti umetni jezikovni stvor v obsegu slovanskih narodov ostane neizvršljiva ideja. Š.

Prva umetniška razstava na Bledu. Sredi meseca julija se otvori v „Blejskem domu“ prva umetniška razstava. Prireditelji R. Jakopič, K. Mysz in P. Žmitek so povabili slovenske umetnike na sodelovanje, in odzvalo se je lepo število naših slikarjev in kiparjev: razstava bo obsegala nad stoinpetdeset umetnin. Pozdravljamo ta korak, ki naj razširi zanimanje za našo umetnost tudi med tujci, o katerih upamo najboljšega moralnega in materialnega odziva. Podobne razstave se bodo priredile še v drugih primernih krajih. — b —

† **Fr. Ks. Kuhač.** Dne 19. junija je umrl v Zagrebu Franjo Ks. Kuhač, ravnatelj tamošnjega konservatorija, hrvaški skladatelj in glasbeni pisatelj. Največ zaslug si je pridobil na polju jugoslovanske narodne pesmi. Razen mnogih krajših člankov je priobčil v sedmih knjigah „Rada“ obširno študijo „Prilog za poviest glasbe južnoslovjenske“. „Matica Hrvatska“ je izdala l. 1887. njegov življenjepis največjega ilirskega glasbenika umetnika Vatr. Lisinskega, l. 1893. pa je zbral osemnajst življenjepisov „ilirskih glasbenikov“, v katere je vpletel mnogo zanimivih osebnih spominov. — in —

